

Posudek oponenta diplomové práce

Autor: Roman Káčerek

Název: Vyobrazení zázraků na poutních místech doby barokní

Vedoucí práce: Mgr. Dušan Foltýn

Rok: 2018

Rozsah práce: 178 s.

Hodnotící kritéria

	<i>splňuje</i>	<i>splňuje z větší části</i>	<i>splňuje z menší části</i>	<i>nesplňuje</i>
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.	X			
Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.		X		
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu.	X			
Struktura práce je vyvážená a logická.	X			
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu.	X			
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb.	X			
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie.	X			
Autor správně cituje.	X			
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	X			

Celkové hodnocení (slovně)

Diplomová práce R. Káčerka překvapuje široce koncipovaným výzkumem zvolené problematiky i výraznou interdisciplinarnitou. Předkládaná studie řeší otázky historické, uměleckohistorické, literárněhistorické, teologické, jazykovědné a částečně i filozofické. Autor věnoval přípravě práce

velké množství času, zkoumal značné množství pramenů obrazových a částečně i písemných, orientuje se v primární i sekundární literatuře k tématu. Za vrchol práce považuji podkapitulu 2,1, kde s přehledem srovnává materií z různých, mnohdy vzdálených poutních míst, byť značná část jeho závěrů nepřináší zcela nové poznatky, často jen podtrhuje závěry známé z prací Kalistových, Roytových či Mikulcových.

Takto široce koncipovaná práce však přináší přirozeně i určitá úskalí, která se autorovi ne vždy podařilo překonat. Už samotný výběr poutních míst může vyvolávat určité rozpaky; například proč autor mezi mariánská poutní místa zařadil právě svatovintířovskou Dobrou Vodu u Hartmanic, když je všeobecně známo, že toto místo přišlo po r. 1945 o takřka veškerá zobrazení ze starší doby? Proč autor naopak nezvolil mariánské Vambeřice s neobyčejně bohatě dochovanou sbírkou votivních obrazů a dalších zobrazení zázraků? Práce na řadě míst působí průkopnickým, objevitelským dojmem, přitom množství historické a uměleckohistorické literatury k tématu je obrovské.

Za problematičtější považuji krátké kapitoly o jednotlivých poutních místech. Autor mnohdy přebírá z regionální literatury nepřesná tvrzení, například loreta v Římově rozhodně není nejstarší na našem území (srov. Horšovský Týn, Hájek u Hostivic, Hradčany), ve Vartě zdaleka nejde jen o český a polský lid, ale především o místní Němce, kteří poutní místo vybudovali, po staletí spravovali a představovali i naprostou většinu poutníků, pouť do Mariazell z roku 1796 jistě nebyla nejpočetnější (ty početnější snadno můžeme předpokládat po vydání českého překladu Petschacherovy knihy do češtiny r. 1738), zázraky v poutním místě u Sv. Dobrotivé v Zaječově jsou zaznamenány v anonymním tisku Ostrov, posvátné místo v Čechách, tištěném v Příbrami roku 1712 (Knihopis č. 6665).

Za zásadní problém považuji rozbor jednotlivých zobrazení. Pro jejich hodnocení klíčové by mělo být přesnější časové zařazení vzniku daného zobrazení (nestačí uvést 18. – 19. století), případně datace dalších přemaleb a úprav, a samozřejmě souvislost těchto zobrazení v rámci celé výzdoby interiéru kostela, kaple, ambitů apod. Zkoumat jednotlivá zobrazení vytrženě může být velmi ošidné, zcela vypouštět zázraky biblické a christologické rovněž nepovažuji za šťastné, protože právě tato starozákonní předobraznost byla vnímána v 17. a 18. století jako mimořádně důležitá a v mnoha ohledech běžná. K tomu by bylo třeba zohlednit tradici určitých typů zobrazení, osobnost umělce i zadavatele díla, časový odstup od zobrazované události, dobově oblíbená schémata zobrazení apod. Ve Sv. Dobrotivé se například nabízí srovnání zázraku vyobrazeného na barokním hlavním oltáři se zobrazeními téhož zázraku z doby 19. století. V neposlední řadě právě literární prameny mohou pomoci určit konkrétní zobrazení, malířův akcent na některé detaily, avšak tato možná provázanost literárních a výtvarných pramenů je v práci pouze naznačena pouze v obecné rovině. Všechno toto pochopitelně není řešitelné v rámci tak početné skupiny poutních míst, jakou zvolil autor. Domnívám se, že dobře zvolená trojice nebo čtveřice poutních míst s dostatkem zobrazení i adekvátních pramenů literární povahy vhodných pro komparaci (a s tím související přesnější určení některých výjevů) by pro kvalitní výsledek práce posloužila daleko lépe.

Poněkud problematický je také závěr práce, částečně založený na tvrzení o nedostatku zobrazení jednotlivých zázraků (vyjma zázraků z doby vzniku poutních míst). Tady autor charakterizuje současnou situaci, měl by však poznamenat, že dle pramenů byla většina poutních míst plná těchto mnohdy lidových děkovných zobrazení, o jejichž odstranění a mnohdy i likvidaci se postaraly josefínské reformy, někde (Neukirchen) až moderní racionalismus přelomu 19. a 20. století. Rozpaky vyvolává i letný pohled do seznamu pramenů s řadou překlepů (Crugereql, Gasellschaft aj.).

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze 17. 5. 2018

PhDr. Miloš Sládek, Ph.D.